

پیامبری

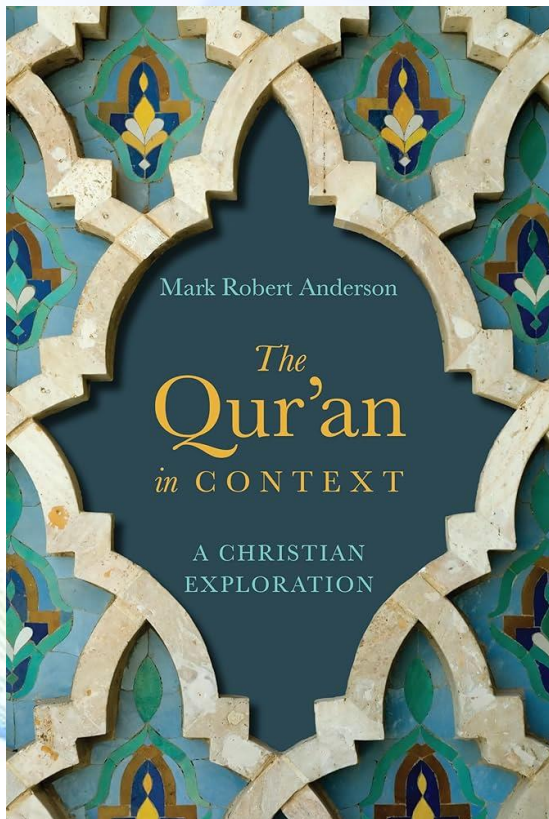
بین قرآن و عهدین

۵ شهریور ۱۴۰۳

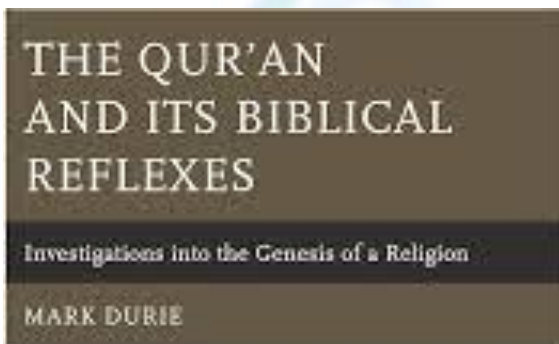
پیش نشست مدرسه چهارم انعکاس

شخصیتهای مشترک در قرآن و کتاب مقدس

- قرآن از بیست و سه شخصیت کتاب مقدس به عنوان اسلاف محمد نام می برد و ادعا می کند که همه آنها پیام اصلی یکسانی را آورده اند:
- آدم، ادریس (خنوخ)، نوح، ایوب، ابراهیم، لوط، اسماعیل، اسحاق، یعقوب، یوسف، موسی، هارون، داود، سلیمان، الیاس، الیسع (الیشع)، عزیر، ذوالکفل (حزقیال)، یونس، زکریا، یحیی (تعمید دهنده) و عیسی.
- قرآن به سه پیامبر عرب خارج از انجیل نیز می پردازد: هود، صالح و شعیب. (ص ۱۴۳)

شخصیتهای مشترک در قرآن و کتاب مقدس

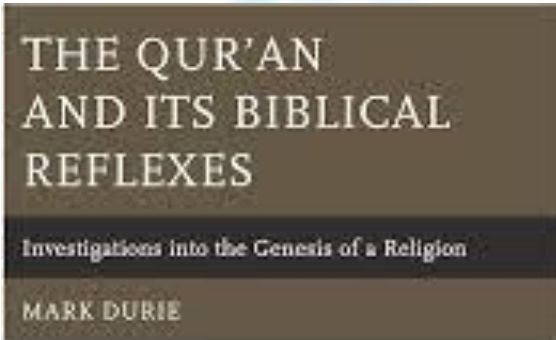

- نوح، لوط، داود و سلیمان در قرآن پیامبرند ولی در کتاب مقدس، نبی نیستند. (ص ۱۲۳)

اهمیت رویکرد الهیاتی

- «دستور زبان» متون دینی مانند کتاب مقدس یا قرآن چیست؟
- پیشنهاد می‌شود که در مورد انجیل و قرآن، مشابه ساختار زبانی، الهیات کتاب مقدس است، که کل شبکه به هم پیوسته ایده‌هایی درباره خدا و نوع بشر است که روابط بین بخش‌های مختلف یک متن دینی را برقرار می‌کند. الهیات یک کتاب مقدس به مواد متنوع در سراسر مجموعه آن انسجام می‌دهد.
(ص. xlix)

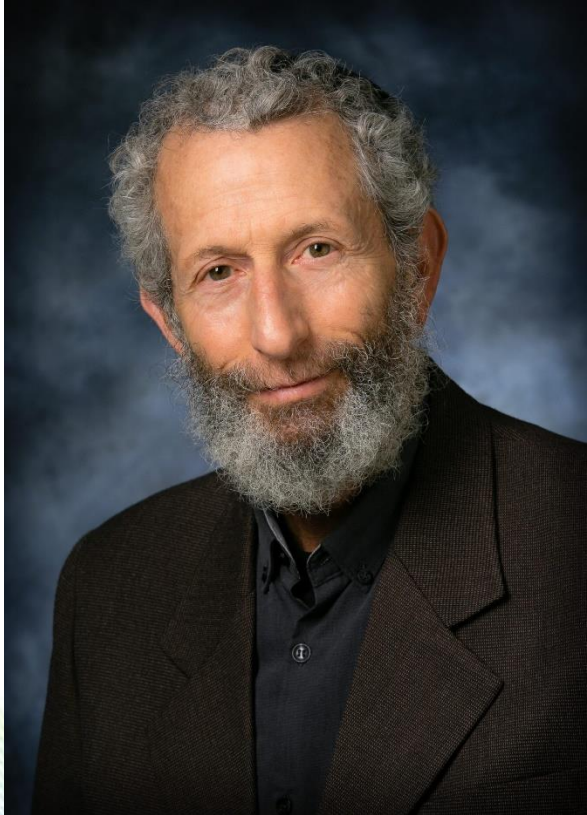
اهمیت رویکرد الهیاتی

Mark Durie (1958), Linguist
and Priest, Melbourne
School of Theology

- در حالت ایده‌آل، برای فهم قرآن بر اساس اصطلاحات خودش، الهیات قرآنی به موازات الهیات کتاب مقدس مورد نیاز است. (ص ۱)
- مطالعات پیشین غربی در مورد قرآن - و همچنین بسیاری از کارهای معاصر - بر درک تاریخ قرآن به عنوان یک متن ادبی متمرکز بوده است. (ص ۷)

اهمیت نبوت و پیامبری

Reuven Firestone

نبوت قدرتمند است. نبوت مجرایی به اراده الهی است. هیچ چیز معتبرتر از اراده و کلام خدا نیست. منشأ حجیت ادیان توحیدی و همچنین منبع مشروعیت آنهاست. خداوند وحی می‌کند. این گونه است که ادیان دارای کتاب مقدس می‌آموزند که چه کاری باید انجام دهند و چگونه باید عمل کنند.

تفاوت مفاهیم

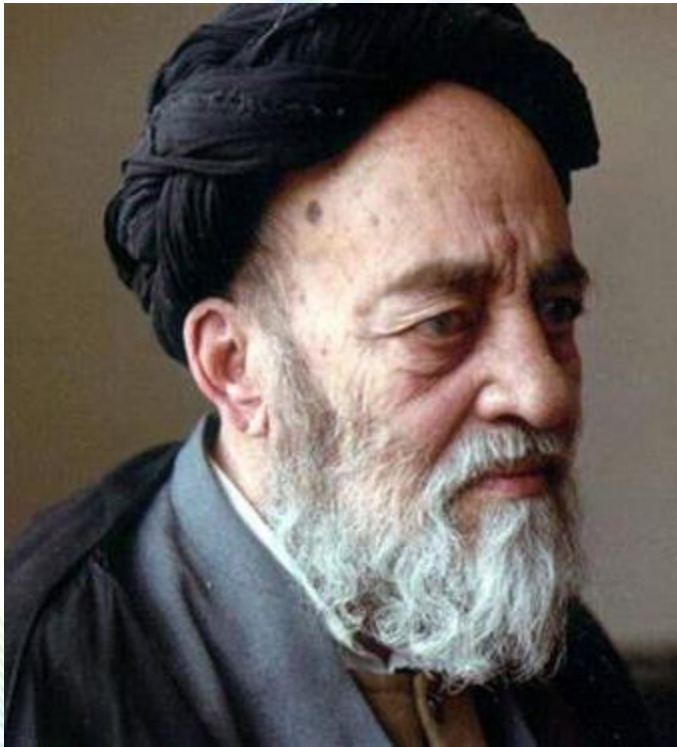
• دو اصطلاح در قرآن:

– رسول

– نبی

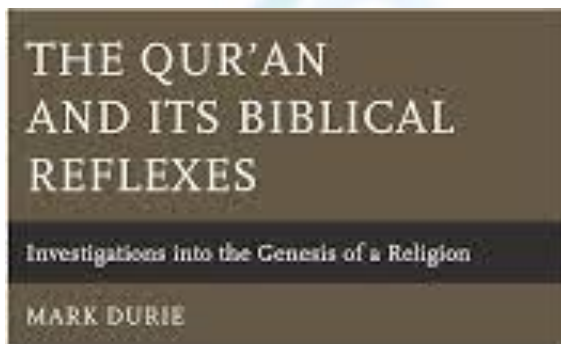
تفاوت رسول و نبی

- نبی عبارت است از کسی که برای مردم آنچه مایه صلاح معاش و معادشان است، یعنی اصول و فروع دین را بیان کند، البته این مقتضای عنایتی است که خدای تعالی نسبت به هدایت مردم به سوی سعادتشان دارد، و اما رسول عبارت است از کسی که حامل رسالت خاصی باشد، مشتمل بر اتمام حجتی که به دنبال مخالفت با آن عذاب و هلاکت و امثال آن باشد، هم چنان که فرمود: "لَيْلًا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ"

علامه طباطبایی

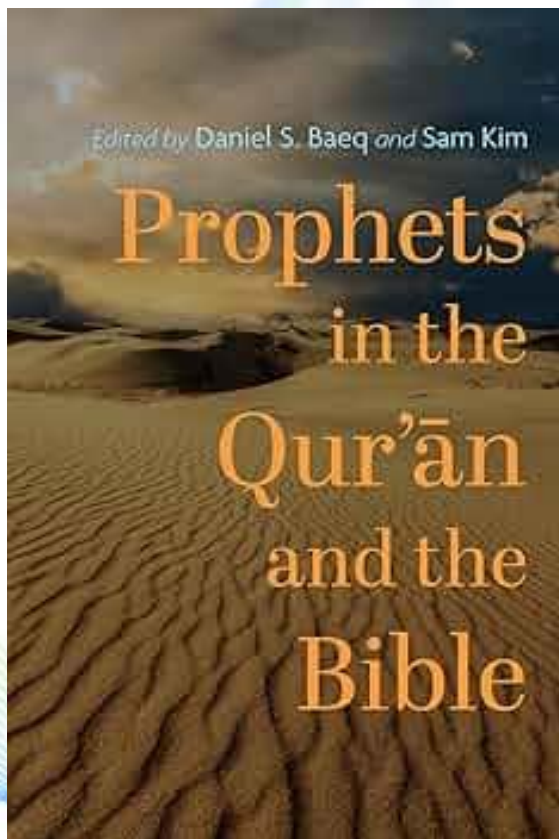
تفاوت رسول و نبی: Mark Durie

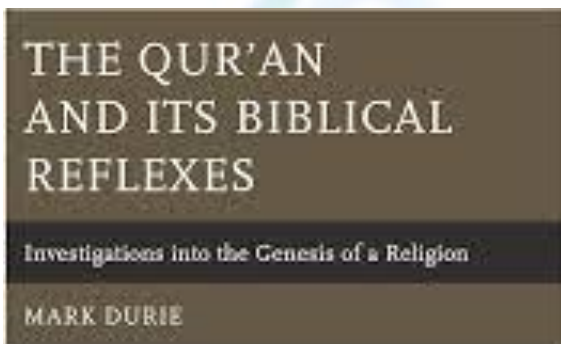
- در قرآن، نبی مقوله ثانوی است که در کاربرد، محدودتر است، نبی از مقوله اولیه رسول تنزل می کند و تنها یک زیرموضوع در رسول شناسی است.

تفاوت رسول و نبی: Mark Durie

«تفاوت دو اصطلاح دارای بار معنایی است ... و به تفاوت در زمینه اشاره می‌کند: پیامبران پیشین در داستان‌هایی که با بنی اسرائیل مرتبط است، «نبی» نامیده شده‌اند (به عنوان مثال مریم: ۳۰-۵۸). تنها استثناء این قاعده، خود پیامبر قرآن است که پس از هجرت از مکه به مدینه، «النبی» خطاب شده است (انفال، ۶۴؛ احزاب، ۱؛ تحریم: ۸): هیچ یک از شخصیت‌های غیر عهدینی دیگر که به عنوان پیامبر معرفی شده‌اند، «نبی» نامیده نمی‌شوند. واژه نبی در سوره‌های به اصطلاح مدینه‌ای متداول‌تر و برجسته‌تر می‌شود. به عنوان مثال، همه اشاره‌ها به نوح به عنوان نبی به جز یکی، مربوط به بعد از هجرت است. (ص. ۳)

تفاوت مفاهیم

- مفهوم عهدینی، به نبی نزدیکتر است.
- بهتر است از messenger به جای prophet استفاده شود.

تفاوت Prophetology در قرآن و عهدین

**Mark Durie (1958), Linguist
and Priest, Melbourne
School of Theology**

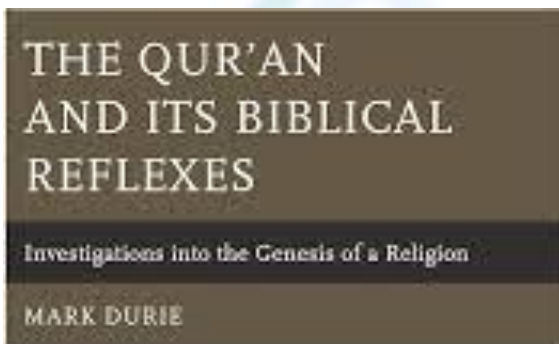
**Sidney H. Griffith (1938)
Professor of Early Christian
Studies at the Catholic
University of America**

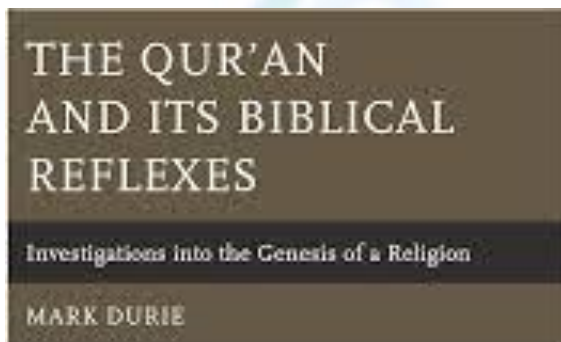
**Angelika Neuwirth (1943),
German Islamic studies scholar
and professor of Qur'anic
studies at Freie University in
Berlin**

یک دقت

- باید به یک «سوگیری نبوی» در پژوهش‌های غربی اذعان کرد، که ترجیح داده است از محمد به عنوان «نبی» به جای «رسول» صحبت کند، هرچند که عنوان رسول بسیار بیشتر از نبی [در قرآن] ذکر شده است. (ص ۱۲۴)

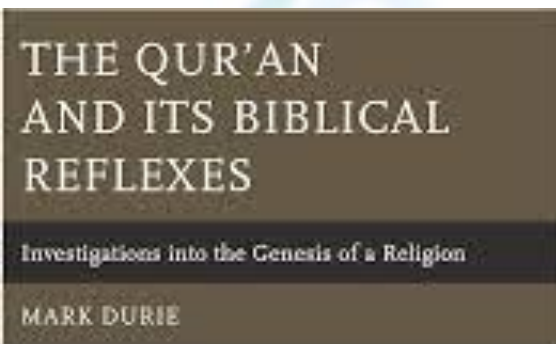
نمونه

- نامگذاری برخی کتابها
- گرایش نویسندگان انگلیسی زبان، اعم از مسلمان و غیر مسلمان به استفاده از عنوان "the Prophet" برای پیامبر

یک دقت

- این استفاده از «Prophet» به جای «Messenger» (پیامبر) نشان‌دهنده یک سوگیری فرهنگی است که به نظر می‌رسد ترجیح می‌دهد اسلام را در چارچوب کتاب مقدس بررسی کند. (همان)

تاكيد بر نقش هدايتى پيامبران

• أولئك الذين هدى الله فبهداهم اقتده قل لا أسألكم عليه أجراً إن هو إلا ذكرى للعالمين (الأنعام: ٩٠)

• إنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْراً كَبِيراً (٩٠) وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَاباً أَلِيماً (١٠٠) (الاسراء)

• مَنْ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا (الاسراء، ١٥)

صراط مستقیم و نقش هدایتی پیامبران

- در مورد حضرت ابراهیم: شَاكِرًا لِّأَنْعَمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (نحل، ۱۲۱)
- در مورد موسی و هارون: وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (صافات، ۱۱۸)
- از زبان حضرت عیسی: إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ (آل عمران، ۵۱؛ مریم، ۳۶؛ مشابیه: زخرف، ۶۴)
- در مورد پیامبر اسلام: وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (مومنون، ۷۳)

نشانه (آیه)

- یک کلمه کلیدی: پنجمین کلمه پر تکرار قرآن (آیه: ۸۴ بار، آیتین: ۱ بار، آیات: ۲۹۵ بار)
- کار همه پیامبران، آوردن نشانه‌های برای هدایت مردم بوده است. آیات در طبیعت، سرنوشت اقوام پیشین و معجزات

برخی ویژگیهای پیامبر در قرآن

- برجستگی شخصیتی – الگو
- عصمت
- تعلیم دهنده
- مبشر و منذر
- بشر است و خدا و معبود نیست.
- وجود مخالفان (نمونه‌های مفصل مارک دوری)
- از قوم و به زبان قوم

برجستگی شخصیتی – الگو

- المحسنين
- الصالحين
- لا اسألكم عليه اجراً
- المصطفين الاخير
- اسوه حسنه
- ما ضلّ / ما غوى
- خلق عظيم
- ...

یکسان بودن الگوی پیامبران در قرآن

- تاکید قرآن بر پیوستگی ارسال پیامبران
- حاکمیت سنتهای الهی بر مسألهٔ رسالت

تاكيد قرآن بر پیوستگی ارسال پیامبران

- قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنِ اتَّبَعُوا إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ (الاحقاف، ٩)
- هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذُرِ الْأُولَى (النجم، ٥٦)
- ثُمَّ أَرْسَلْنَا رَسُولَنَا تَتْرَىٰ كُلٌّ مَّا جَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ (مومنون، ٤٤)

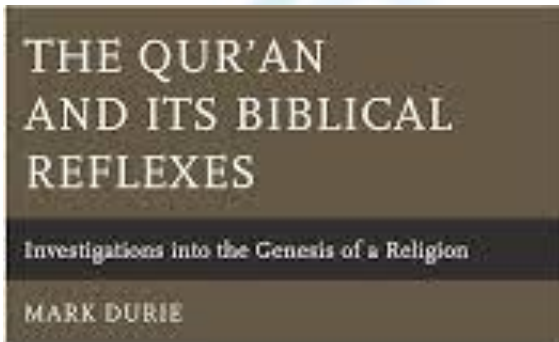
حاکمیت سنتهای الهی بر مسأله رسالت

- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١١﴾ كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ (الحجر)
- وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾ (الاسراء)

حاکمیت سنتهای الهی بر مسأله رسالت

- مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا (احزاب، ۳۸)

کارکرد یکپارچگی پیامبران (Messenger Uniformitarianism) در قرآن

بر اساس نظریه یکپارچگی پیامبران، روش خداوند با پیامبران همیشه در گذشته یکسان بوده است، بنابراین تجربیات کنونی پیامبر تنها تکرار تجربیات پیامبران قبلی است، از جمله برخی که ممکن است ناامیدکننده یا دشوار به نظر برسند. کاربرد مورد نظر این تعلیم آن است که چون پیامبران در گذشته این سختی‌ها را تجربه کرده و استقامت کرده‌اند، سختی‌های کنونی دلیلی برای از دست دادن ایمان مؤمنان یا برای ناامیدی پیامبر نیست. (ص ۱۳۶)

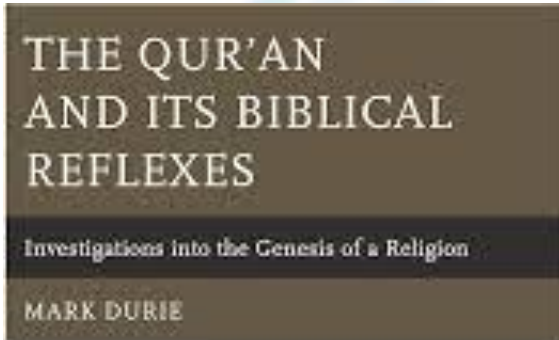
یکپارچگی پیامبران

- قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُّكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبِيِّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾ انعام

یکپارچگی پیامبران

- فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ (۱۸۴)
آل عمران

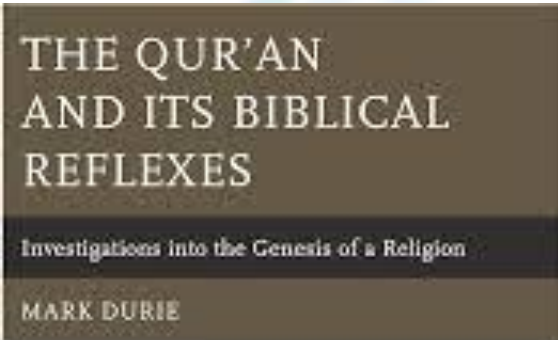
یکپارچگی پیامبران

- قرآن از ابزارهای مختلف برای اثبات تداوم رفتار خداوند در هنگام فرستادن رسولان استفاده می‌کند. این همان دیدگاه یکپارچگی پیامبران است.
- این دیدگاه اساساً ادعایی در مورد ماهیت تغییرناپذیر رفتار خداوند با جهان است. بسیاری از جنبه‌های داستان‌های پیامبران پیشین به تأیید این اصل اختصاص دارد و مثال‌های متعددی از کاربرد آن ارائه می‌شود. (ص ۱۳۵)

یکپارچگی پیامبران

- تأثیر اصل یکپارچگی پیامبران بر نحوه خوانش قرآن بسیار گسترده است، چون به ماجرای پیامبران پیشین - و از جمله بازتاب های عهدینی آنان - قالب می دهد، به طوری که تاریخچه پیامبران گذشته طوری شکل می گیرد که به عنوان تفسیر تجربیات فعلی پیامبر [اسلام] ارائه شود. به این ترتیب، پیامبر [اسلام] قهرمان داستان هر پیامبر می شود.

داستان عمومی زندگی پیامبران

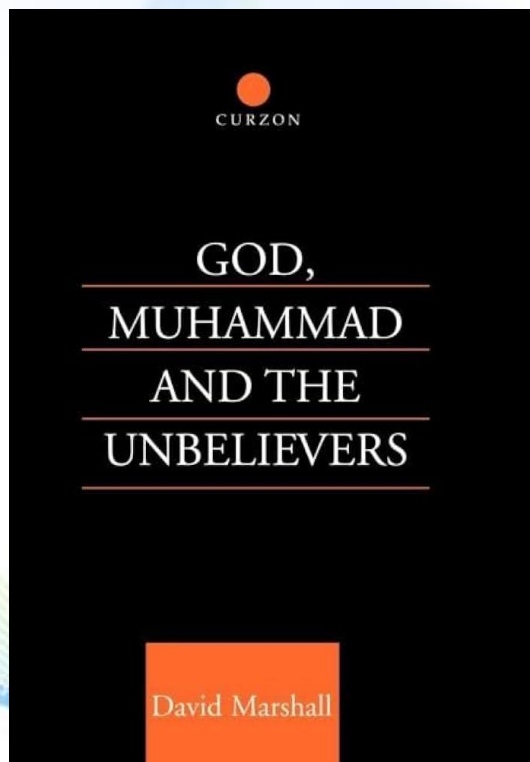
David Marshal

Institut für Christkatholische
Theologie, Theology Faculty,
University of Bern, Switzerland

- پیامبر معمولاً قوم خود را به خاطر اینکه تنها خدا را نمی‌پرستند و نیز شاید به خاطر برخی نقائص اخلاقی، مورد انتقاد قرار می‌دهد. با این حال، او توسط اکثر معاصرانش طرد می‌شود، اگرچه او پیروانی مطیع دارد. همچنین پیامبر به قوم خود هشدار می‌دهد که اگر توبه نکنند به عذاب بزرگی از جانب خداوند مبتلا خواهند شد.

داستان عمومی زندگی پیامبران

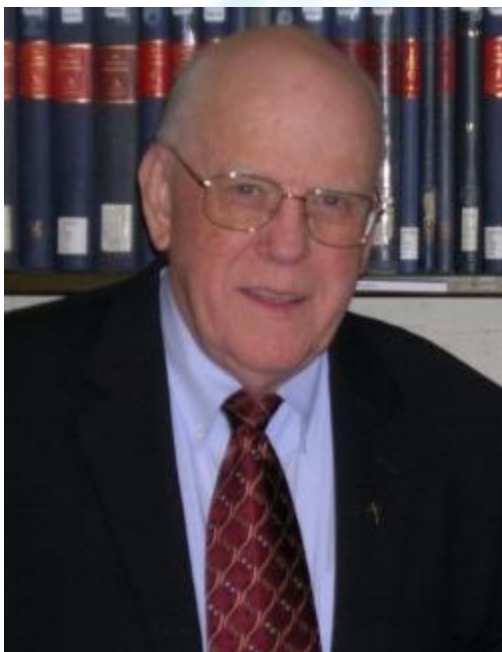
- داستان با یک عمل دراماتیک از مداخله الهی به پایان می‌رسد: کافران، همانطور که هشدار داده شده است، توسط خداوند به طرق مختلف نابود می‌شوند... اغلب بر کامل بودن نابودی کافران تاکید می‌شود. پیامبر و پیروانش نجات یافته و یاری شده‌اند. (viii–ix)

- **Andrew O'Connor:**
- **“punishment narratives” → “messenger reports”**
- **Mark Durie:**
- **“punishment stories” → “messenger stories”**

الگوی پیامبرشناسی قرآن

the Qur'ān's paradigm for messengers and prophets

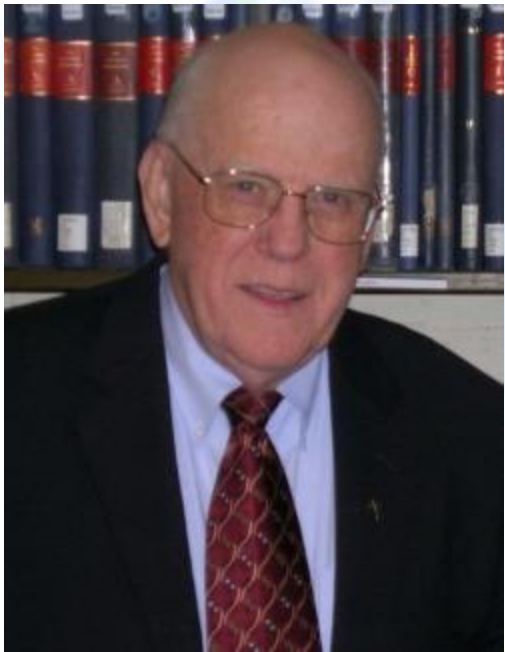

Sidney H. Griffith (1938)

Professor of Early Christian
Studies at the Catholic
University of America

- جامع: پیامبران خدا هم برای مردم کتاب مقدس و هم غیر کتاب مقدس آمده‌اند؛ «برای هر قومی رسولی به زبان خود صحبت می‌کند».
- تکرار شونده: الگوی [سنت] تجربه رسالت و نبوت در تسلسل رسولان و انبیا تکرار می‌شود.
- گفتگو محور: رسولان و انبیا با افرادی که به سوی آنها فرستاده می‌شوند، در قالب گفتگوی پندآمیز تعامل می‌کنند.

الگوی پیامبرشناسی قرآن

Sidney H. Griffith (1938)

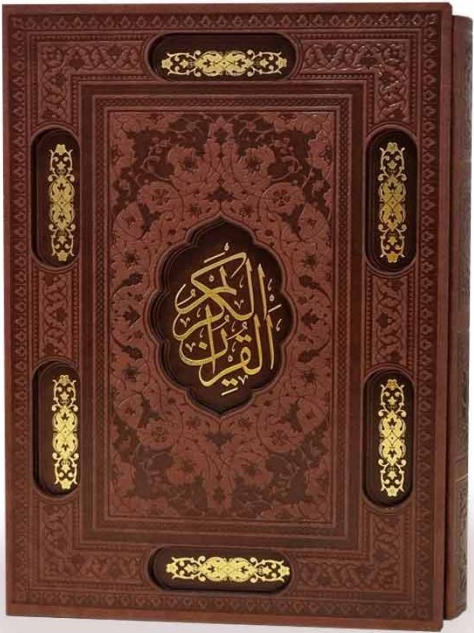
Professor of Early Christian
Studies at the Catholic
University of America

- مفرد در پیام: خدای یگانه‌ای که در «روز قیامت» به نیکی‌ها پاداش می‌دهد و بدی‌ها را کیفر می‌دهد؛ خدا نبودن مخلوقات؛ نفی فرزند داشتن خدا.
- یاری شده: خداوند رسولان و انبیاء خود را در مبارزاتشان، یعنی در به اصطلاح داستانهای مجازات، یاری می‌کند.

آيات

• وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ
﴿١٧٢﴾ الصافات

• فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِّنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا
نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ يونس

تعریف نبوت

- نبوت حالتی است الهی (و اگر خواستی بگو) حالتی است غیبی، که نسبتش به حالت عمومی انسانها، یعنی درک و عمل آنها، نسبت بیداری است به خواب، که شخص نبی به وسیله آن، معارفی را درک می کند که به وسیله آن اختلافها و تناقضها در حیات بشر مرتفع می گردد، و این ادراک و تلقی از غیب، همان است که در زبان قرآن وحی نامیده می شود، و آن حالتی که انسان از وحی می گیرد، نبوت خوانده می شود.

• المیزان، ذیل آیه ۲۱۳ بقره

نبوت در کتاب مقدس

- برای مطالعه تطبیقی با قرآن، باید بر کتاب مقدس عبری تکیه کرد.
– قرآن با پیشگوییها و خبر دادنهای غیبی حواریون تعامل نمی کند.

Torah

FIVE BOOKS OF MOSES

Genesis

Exodus

Leviticus

Numbers

Deuteronomy

Nevi'im

PROPHETS

Joshua

Judges

Samuel

Kings

Isaiah

Jeremiah

Ezekiel

The Twelve Prophets

Ketuvim

WRITINGS

Psalms

Proverbs

Job

Song of Songs

Ruth

Lamentations

Ecclesiastes

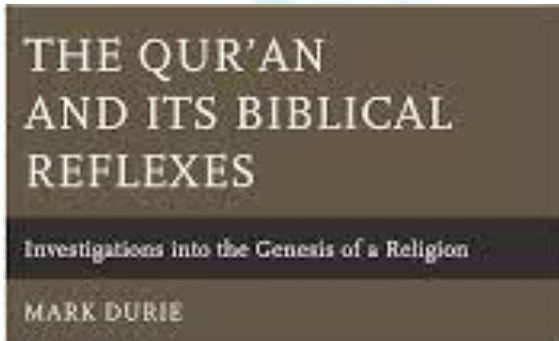
Esther

Daniel

Ezra - Nehemiah

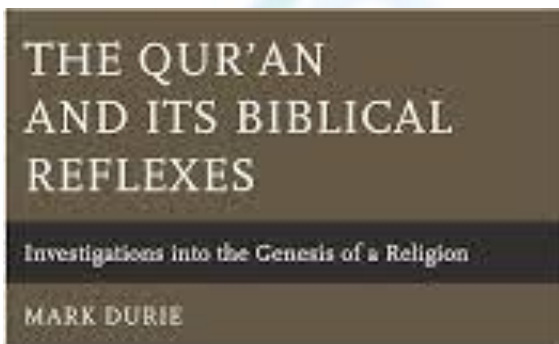
Cronicles

نبوت در کتاب مقدس

- در بیشتر موارد، عمل پیشگویی از جنس ابلاغ یک حقیقت جهانی نیست، بلکه به مخاطب خاصی، فرد یا گروهی، در “زمان، مکان و شرایط خاصی” خطاب می‌شود.
(Brueggemann 1997, 624; Blenkinsopp 1984)

نبوت در کتاب مقدس: فرآیند دو مرحله‌ای

- ۱- دریافت کلام خدا
- ۲- بیان آن کلام

• پیامبر، سخنگو از طرف خداست.

نبوت در کتاب مقدس

۱۶ «روزی که در پایین کوه سینا جمع شده بودید گفتید، 'دیگر نمی‌خواهیم آواز یهوه، خدای خود را بشنویم و یا آتش حضور خداوند را ببینیم، مبادا بمیریم.' ۱۷ آنگاه خداوند به من گفت، 'آنچه گفتند درست است. ۱۸ من از بین آن‌ها یک نبی مانند تو برای ایشان برمی‌انگیزم و کلام خود را در دهان او می‌گذارم تا او همه فرمان‌های مرا به آن‌ها بگوید. ۱۹ او به نام من سخن خواهد گفت و من هر کس را که از او اطاعت نکند، مجازات خواهم کرد. ۲۰ اما اگر نبی‌ای خودسرانه به نام من سخنی بگوید که من به او فرمان نداده باشم، یا به نام خدایان دیگر سخن بگوید، آن نبی باید کشته شود.' (سفر تثییه)

نبوت در کتاب مقدس

- فراتر از دین و خدای بنی اسرائیل (اول پادشاهان ۱۸:۱۹؛ ارمیا ۲۳:۱۳)

- ۱۸ ایلیا پاسخ داد: «من آشوب‌گر نیستم، بلکه تو و خاندانت آشوب‌گر خرابکار هستید. شما از فرمان خداوند سرپیچی کرده‌اید و بُت بَعْل را پرستش می‌کنید. ۱۹ اکنون همهٔ مردم اسرائیل را گرد هم بیاور و به نزد من در کوه گِرمِل بفرست و همچنین چهارصد و پنجاه نبی بُت بَعْل و چهارصد نبی الههٔ آشیره را که بر سر سفرهٔ ایزابل می‌خورند، نیز بفرست.» (اول پادشاهان: ۱۸)

نبوت در کتاب مقدس

- تصریح به وجود انبیای دروغین

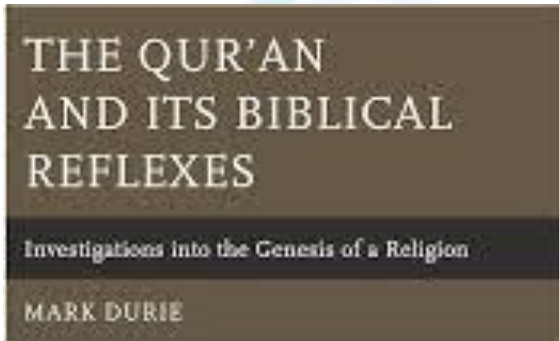
- ۲۳ من خدایی هستم که در همه جا حاضرم و محدود به محل خاصی نیستم. ۲۴ هیچ کس نمی تواند خود را از من پنهان کند تا من او را نبینم. آیا نمی دانید که من در همه جا در آسمان و زمین حضور دارم؟ ۲۵ من شنیده ام که آن انبیا چه چیزهای در نام من گفته اند؛ آن ها به دروغ به نام من نبوت کرده ادعا می کنند که در خواب آن پیام ها را از من دریافت کرده اند. ۲۶ تا به کی این انبیا با دروغ هایشان به گمراه کردن قوم من ادامه خواهند داد؟ (ارمیا: ۲۳)

نبوت در کتاب مقدس

• نهی از بت پرستی

- خداوند بُت پرستی اسرائیل را محکوم می کند
- ۱ خداوند می گوید: «شیپور خطر را بنوازید! دشمنان مانند عقاب بر سر قوم من هجوم می آورند، زیرا قوم من پیمان مرا شکسته و از تعالیم من سرپیچی کرده اند. ۲ با این که مرا خدای خود می خوانند و ادعا می کنند که قوم من هستند و مرا می شناسند، ۳ آن ها نیکویی را ترک کرده اند، بنابراین دشمنان در تعقیب آن ها هستند.»
- ۴ آن ها بدون مشورت من، برای خود پادشاه تعیین کردند و رهبران خود را بدون موافقت من برگزیدند. برای خود بُت هایی از طلا و نقره ساختند، بنابراین نابود خواهند شد. (هوشع ۸)

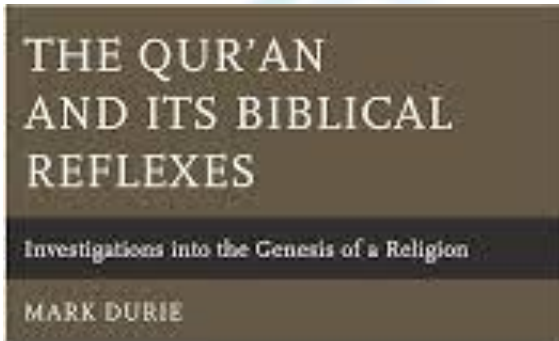
نبوت در کتاب مقدس: خطاپذیری

- احتمال فریب خوردن از یک «روح دروغگو»

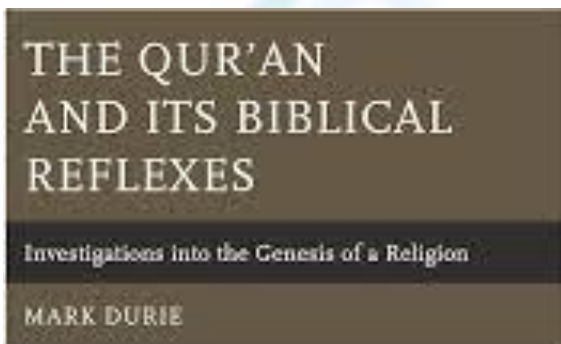
- ۱۹ میکایا گفت: «پس سخن خداوند را بشنو! من خداوند را دیدم که بر تخت خود نشسته بود و تمام فرشتگان در کنار او ایستاده بودند. ۲۰ خداوند پرسید، 'چه کسی آخاب را فریب خواهد داد تا او به یرموت جلعاد برود و کشته شود؟' بعضی از فرشتگان گفتند چنین و برخی دیگر گفتند چنان. ۲۱ سرانجام روحی جلو آمد و در برابر خداوند ایستاد و گفت، 'من او را فریب خواهم داد.'

نبوت در کتاب مقدس: خطاپذیری

- احتمال فریب خوردن از یک «روح دروغگو»
- ۲۲ خداوند پرسید، 'چگونه؟' روح پاسخ داد، 'من بیرون خواهم رفت و روحی دروغ‌گو در دهان تمام انبیایش خواهم بود.' خداوند گفت، 'برو و او را فریب بده. تو موفق خواهی شد.'»
- ۲۳ پس میکایا ادامه داده گفت: «این است آن چیزی که واقع شده است، خداوند روحی دروغ‌گو را در دهان انبیای تو گذاشته تا به تو دروغ بگویند، اما او حکم کرده است که تو به بلا دچار شوی.» (اول پادشاهان: ۲۲)

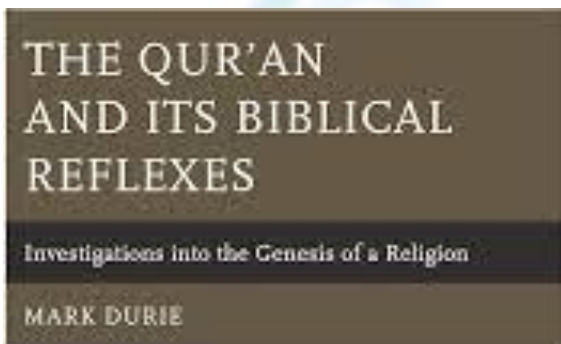
نبوت در کتاب مقدس: خطاپذیری

- there is a possibility of error or deception, and prophecies are to be tested (Deut. 13:1–5; 18:21–22; cf. Paul and Sperling 2007, 576–577).

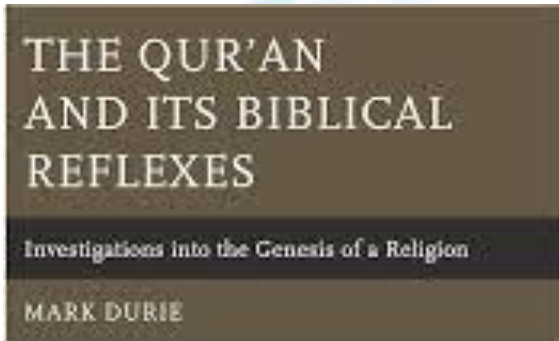

نبوت در کتاب مقدس: ابزارهای دریافت کلام خدا

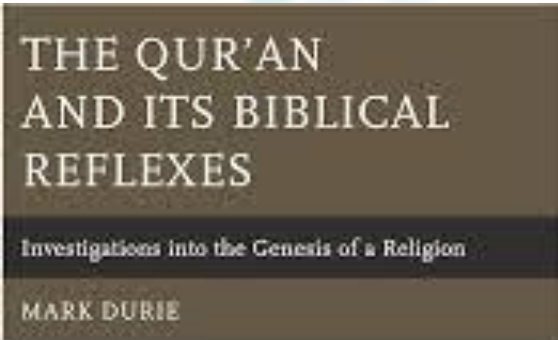
- The reception of the word of YHWH can take place by a variety of means (Lindblom 1963), including dreams (Num. 12:6), visions (Gen. 15:1; Ezek. 2:9–10)—rō'eh “seer” or ḥōzeh “seer” being synonyms for “prophet” (1 Sam. 9:9; Isa. 29:10; Amos 7:12)—and verbal impressions. (p.145)

نبوت در کتاب مقدس: واسطه (medium) دریافت کلام خدا

- The medium of communicating the word of YHWH may be direct speech, or a written message dictated by a scribe (e.g., Jer. 36:1–8), to be read later to or by the intended recipient. A prophecy may also be communicated with the aid of a symbolic prophetic act (Paul and Sperling 2007, 572–573), as when Ezekiel lies on his left side for 390 days, and on his right side for a further 40 days, and cooks food using human excrement for fuel (Ezek. 4; see further examples in Jer. 28:10ff, Isa. 20, and 2 Chr. 18:10).

نبوت در کتاب مقدس: کارکرد پیام نبوی

- very specific words of guidance about the future (1 Kgs 11:29ff),
- counsel toward a course of action (e.g., 2 Sam. 24:11).
- rebuke or warning (2 Sam. 12:1ff; Ezek. 3:17ff), including warnings about breaking covenant with YHWH (Hos. 8:1; Mal. 2:10).

نبوت در کتاب مقدس: تفاوت انبیا

- در عهد عتیق، انبیا به دو دسته متقدم و متأخر تقسیم می‌شوند.
- از پیامبران متقدم همچون سموئیل، ایلیا و الیسع با عناوینی چون رائی، مرد خدا، بیننده خواب و رویا و نبی (البته عنوان نبی برای انبیا متأخر نیز کاربرد داشته و عنوانی عمومی است) یاد می‌شده است.
- آنان آداب و رسوم زمان خود را رد نمی‌کردند و هواخواه قومیت بودند، به طور گروهی زندگی می‌کردند، دچار خلسه دسته جمعی می‌شدند، از موسیقی برای ایجاد هرچه بیشتر این احساس استفاده می‌کردند. به عنوان عضو یا رهبر گروهی از انبیا بودند و برای خود شاگردانی داشتند.

ENCYCLOPAEDIA
JUDAICA
SECOND EDITION
VOLUME 22: URI - Z

نبوت در کتاب مقدس: تفاوت انبیا

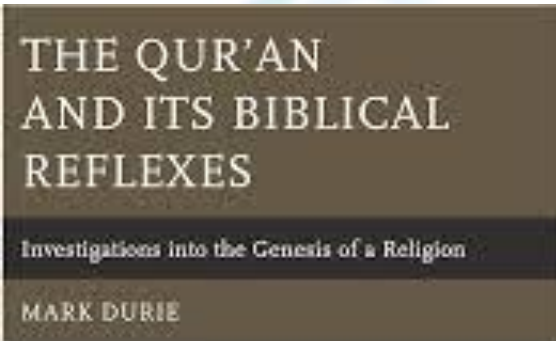
- در مقابل، از انبیا متأخر همچون اشعیا و ارمیا تنها با عنوان نبی یاد شده است. آنان رسوم را رد می کردند، خواهان یکتاپرستی بودند و از مفهوم جهان گرایی استفاده می کردند، همیشه تنها دیده می شدند و عضو گروه خاصی نبودند.

- Paul & Sperling, Encyclopedia Judaica, ۲۰۰۷: ۱۶ / ۵۷۲-۵۷۱، به نقل از «آموزه های خاص عهد عتیق در موضوع نبوت در مقایسه با قرآن»، رجب زاده، شیرین؛ بهابادی، بی بی سادات رضی

ENCYCLOPAEDIA
JUDAICA
SECOND EDITION
VOLUME 22: URI - Z

نبوت در کتاب مقدس: محدود نشدن به انبیاء

- داود به عنوان نبی معرفی نشده اما سرودی نبوی از او هست که روح یهوه در آن از طریق داود سخن می گوید (2Sam. 23:2ff).(p.146)

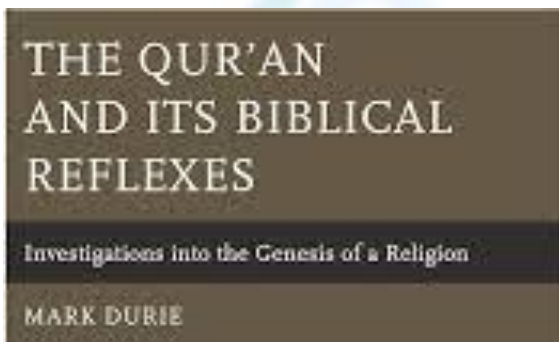

نبوت در کتاب مقدس: محدود نشدن به انبیاء – شائول

- ۹ وقتی شائول با سموئیل خدا حافظی کرد و می خواست برود، خدا دل تازه ای به او داد و همه چیزهایی را که سموئیل گفته بود، به حقیقت پیوستند. ۱۰ وقتی شائول و نوکرش به کوه خدا رسیدند، گروهی از انبیا را دیدند که به طرف آن ها می آیند. آنگاه روح خدا بر شائول قرار گرفت و او نیز با آن ها شروع به رقص و آواز کرد. ۱۱ کسانی که قبلاً او را می شناختند، وقتی این کار او را دیدند، گفتند: «پسر قیس را چه شده است؟ آیا شائول هم نبی شده است؟» ۱۲ یک نفر از اهالی آنجا پرسید: «پدرشان کیست؟» از همان زمان این مثل ورد زبان مردم شد که می گویند: «شائول هم از جمله انبیا است.» ۱۳ وقتی شائول از نبوت کردن فارغ شد، به منزل خود رفت. (اول سموئیل: ۱۰)

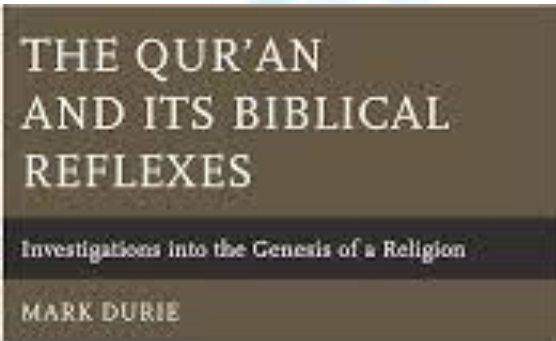
نبوت در کتاب مقدس: محدود نشدن به انبیاء

- نتیجه: تمایز مقام نبوت با داشتن نبأ

نبوت در کتاب مقدس: استخراج یک تعریف

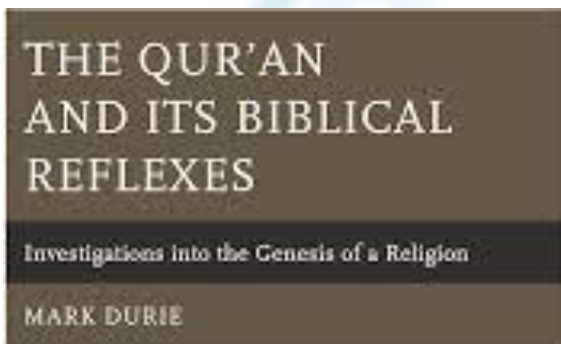
- در کتاب مقدس عبری، افرادی که اصطلاحاً «پیامبران» خوانده می‌شوند، کسانی هستند که معمولاً کلام خداوند را می‌شنوند و آن را در یک عمل پیشگویی بیان می‌کنند. آنها برای این موقعیت شناخته می‌شوند و کارکرد اجتماعی تعریف شده‌ای را به عنوان یک پیامبر انجام می‌دهند تا جایی که مردم ممکن است با انتظار دریافت کلمه‌ای از یهوه، به سراغ چنین شخصی بروند. (دوم پادشاهان ۲۲:۱۴؛ ارمیا ۳۸:۱۴؛ اول پادشاهان ۲۲:۵)

نبوت در کتاب مقدس: زنان نبی

- ساره، همسر ابراهیم
- مریام، خواهر موسی و هارون
- دبورا، داوری بر اسرائیل
- حُله، همسر شائول
- حنه یا حنا، مادر سموئیل
- ابی جایل، همسر داود
- استر، دختر ابی جایل، ملکهٔ خشایارشا

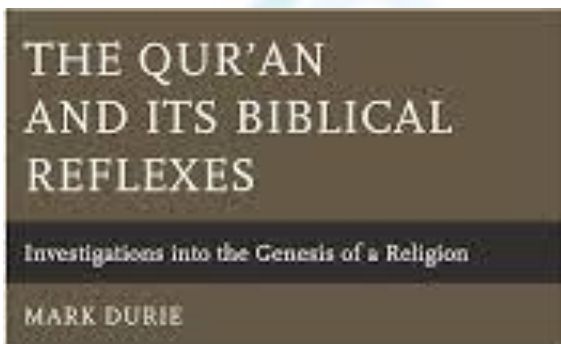
نبوت در کتاب مقدس: منصبی غیر سیاسی

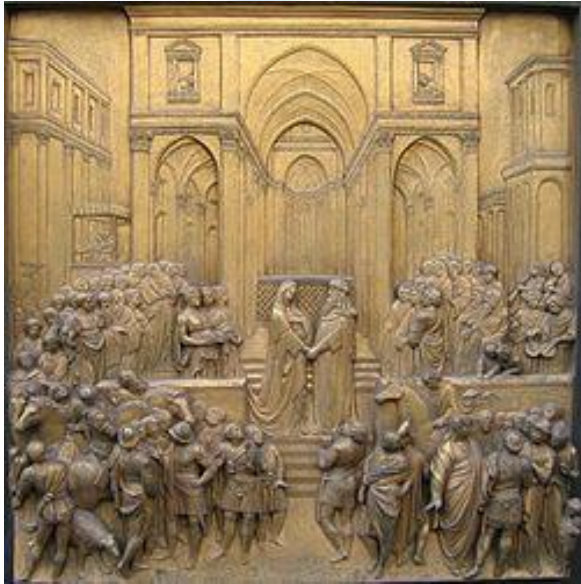
- در تکامل پادشاهی‌های اسرائیل و یهودا، الگویی از سه نقش مسح‌شده متمایز اما مکمل گزارش شده است (هشل ۱۹۶۲، ۶۰۶-۶۱۷)، که در آن پادشاه (با مقاماتشان)، کاهنان و پیامبران با هم کار می‌کنند، و مکرراً به عنوان یک جمع (دوم پادشاهان ۲:۲۳؛ نحمیا ۹:۳۲؛ ارمیا ۲۶:۲؛ ۹:۴؛ ۱۳:۱۳) نامیده می‌شود. در چارچوب این نقش‌های متمایز، اگرچه او ممکن است نفوذ سیاسی داشته باشد، اما نبوت یک منصب سیاسی نیست.

نبوت در کتاب مقدس: الگو؟

- انبیا در کتاب مقدس، برخوردار از کمال اخلاقی نیستند و اسوه و الگو معرفی نمی‌شوند.
- گاهی نافرمانی یهوه را می‌کنند:
– اعداد ۲۰: ۱۰-۱۲؛ اول پادشاهان ۱۳: ۱۱-۲۲

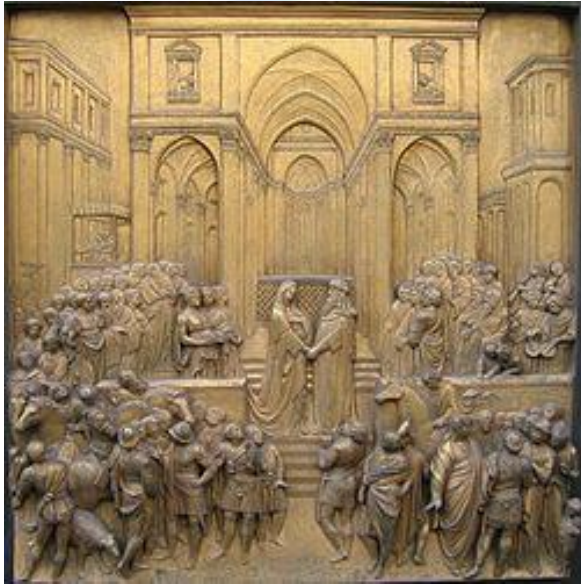
نبوت در کتاب مقدس: الگو؟

- اول پادشاهان ۱۳
- ۱۴ [نبی پیر بیت‌ئیل] به‌دنبال مرد خدا به راه افتاد و او را که در زیر درخت بلوطی نشسته بود، پیدا کرد. از او پرسید، «آیا تو آن مرد خدا اهل یهودا هستی؟» او پاسخ داد: «آری، من همانم.»
- ۱۵ به او گفت: «با من به خانه بیا و غذا بخور.»
- ۱۶ مرد خدا گفت: «من نمی‌توانم برگردم و به خانه تو بیایم و نمی‌توانم آنجا نان بخورم و آب بنوشم.»
- ۱۷ زیرا خداوند به من امر کرده است: تو نباید آنجا نان بخوری یا آب بنوشی و از راهی که آمده‌ای بازگردی.»

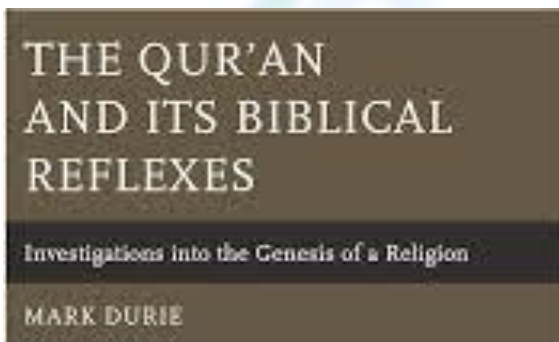
نبوت در کتاب مقدس: الگو؟

- ۱۸ آنگاه نبی پیر بیت‌ئیل به او گفت: «من نیز مانند تو نبی هستم و فرشته‌ای از طرف خداوند به من گفت که تو را با خود به خانه ببرم و از تو پذیرایی کنم.» اما نبی پیر دروغ می‌گفت.
- ۱۹ پس او به خانه نبی پیر رفت و در خانه‌اش نان خورد و آب نوشید.
- ۲۰ هنگامی که آن‌ها بر سفره نشسته بودند، کلام خداوند بر نبی پیری که او را بازگردانده بود، آمد.
- ۲۱ نبی پیر با فریاد به نبی اهل یهودا گفت: «خداوند می‌فرماید چون تو از کلام خداوند سرپیچی کردی و فرمان‌های یهوه، خدایت را نگاه نداشتی
- ۲۲ و بازگشته در آنجا نان خوردی و آب نوشیدی در حالی که او به تو گفته بود، 'نان نخور و آب ننوش،' پس بدن تو در گورستان نیاکانت به خاک سپرده نخواهد شد.»

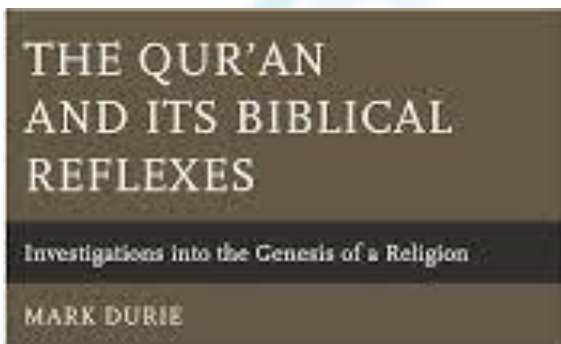

نبوت در کتاب مقدس: الگو؟

- تمرکز کتاب مقدس در رابطه با خدمت یک پیامبر بر شخصیت خاص یا ویژگی های شخصی شخص پیامبر نیست، بلکه بر نقش آنها به عنوان ابزار اعمال خاص بیان الهی است. (ص ۱۴۷)

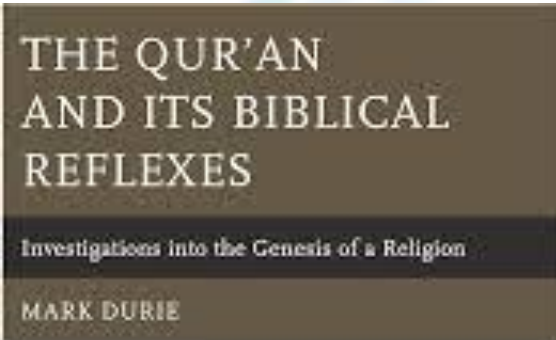
نبوت و عهد در کتاب مقدس

- در واقع، نقش پیامبران به عنوان واسطه‌های وحی در برقراری و حفظ رابطه عهد بین یهوه و قومش بسیار مهم است. این نقش در عاموس ۳: ۷ منعکس شده است: «بی‌تردید خداوند مقتدر هیچ کاری نمی‌کند [یعنی در برخورد با قومش] بدون اینکه نقشه خود را برای بندگانش، پیامبران، آشکار کند.»

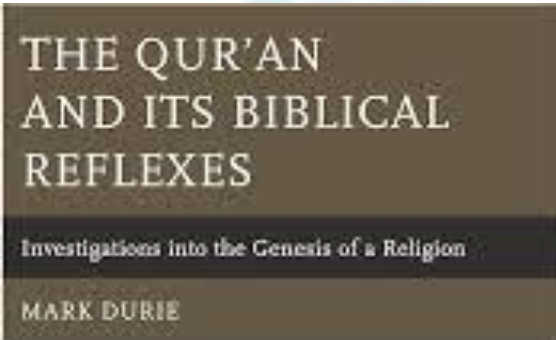
رابطه نبوت و متن مقدس

- رابطه بین نبوت عهدینی، گفتار الهی و کتاب مقدس پیچیده است، و هیچ الگوی ثابتی وجود ندارد که در آن نبوت نوشته شود: در واقع اصلاً نیازی به مکتوب شدن نیست. نبوت عهدینی همان کتاب مقدس نیست. فقط برخی از کسانی که با عنوان «نبی» از آنها یاد می‌شود، کتابی از متن مقدس دارند و بر اساس نمونه‌های بسیار، مشخص است که تنها برخی از اعمال نبوی در کتاب مقدس ثبت می‌شوند. (ص ۱۴۷)

رابطه نبوت و داشتن معجزه

- در کتاب مقدس عبری برخی از پیامبران با انجام نشانه‌های معجزه‌گون یا توانایی شفاعت برای دیگران قرین هستند (مثلاً موسی، الیاس و الیشع: برای مثال، پیدایش ۷: ۲۰؛ اول پادشاهان ۴: ۱۳-۶؛ دوم پادشاهان ۸: ۵؛ اشعیا ۳۸: ۸)، اما توانایی انجام معجزات به هیچ وجه ویژگی ضروری و همه‌گیر پیامبری نیست.

هدف از نبوت

در عهد عتیق، نجات، یکی از واژگان محوری است و مکرراً به کار رفته است. واژه نجات در متن کتاب مقدس در یک نظر کلی به معنی استخلاص و رهایی از خطرها و مصائب به کار رفته است و غالباً با مداخله و چاره‌گری خداوند که حامی قوم خود است، ارتباط دارد. در عهد عتیق خداوند نجات دهنده متعال است و نجات دهنده‌گی در کنار دیگر صفات او، منحصرأ و مطلقاً از آن اوست: «من خداوند هستم و غیر از من نجات دهنده‌ای نیست، من بودم که از آینده خبر می‌دادم و به کمک شما می‌شتافتم. خدای دیگری نبوده که این کارها را برای شما انجام داده است» (کتاب اشعیا نبی، ۴۳: ۱۱-۱۳)

هدف از نبوت

با توجه به پیوستگی‌های موجود میان تقدیر کنندگی مطلق خداوند و مداخله او در تاریخ انسان و توجه ویژه او به قوم برگزیده‌اش و نیز پیمانی که با این قوم بسته است، هدف اساسی از وحی و برانگیختن انبیاء در عهد عتیق، همان نجات است. در واقع ماجرا از این قرار است که خداوند قوم خود را در وضعیت نامطلوبی ملاحظه می‌کند، و از آنجا که این قوم را دوست می‌دارد تصمیم می‌گیرد آنان را از این وضعیت نامطلوب رهایی بخشد. خروج از این وضعیت در بستر تاریخی قوم بنی اسرائیل، دستیابی به یک حکومت مستقل یهودی و در مرحله بعد، غلبه آنان بر تمام عالم است و مفهوم نهایی و قطعی هدایت و نجات در زمینه یهودی کتاب مقدس همین است.

- نبوت در دین های یهود و مسیحیت (بر اساس کتاب مقدس)، زروانی، مجتبی؛ موسی پور، ابراهیم، نشریه اسلام پژوهی، پاییز و زمستان ۱۳۸۴ - شماره ۱

راه شناخت نبی

- سازگاری با تعالیم انبیای پیشین
- تحقق پیشگویی
- گاهی، معجزه
- نبوت در دین های یهود و مسیحیت (بر اساس کتاب مقدس)، زروانی، مجتبی؛ موسی پور، ابراهیم، نشریه اسلام پژوهی، پاییز و زمستان ۱۳۸۴ - شماره ۱

تطبيق

- غایت نبوت / رسالت:
 - هدایت دنیوی / اخروی
 - نجات دنیوی / اخروی
- الگو بودن / نبودن نبی / رسول
- رابطه نبوت / رسالت با متن مقدس

تطبيق

- وجود الگوی واحد/متکثر در ماموریت انبیا
- خبر دادن از آینده (پیشگویی)
- حاکمیت سنتهای الهی

برخی تطبیقها در دهه‌های اخیر

- بل پیشرفتی را از تفسیر اولیه محمد از تجربیات خود به سوی افزایش آگاهی از آموزه‌های پیامبران می‌بیند که از یهودیان و مسیحیان آموخته است. بنابراین محمد از تلقی خود به عنوان هشداردهنده‌ای که برای مردمش فرستاده شده بود، به چیز دیگری رسید. (ص ۱۴۵)

INTRODUCTION
TO THE QUR'ĀN

BY
RICHARD BELL
M.A. D.D.
FORMERLY READER IN ARABIC
UNIVERSITY OF EDINBURGH

962

297.02
Bel.

EDINBURGH
AT THE UNIVERSITY PRESS
1953

برخی تطبیقها در دهه‌های اخیر

- اما تحت تأثیر اندیشه‌های یهودی و مسیحی و به‌ویژه داستان حضرت موسی، رسول یا نبی، چنانکه در اوایل مدینه نامیده شد، مقام بالاتری یافت. او به اطاعت فرستاده می‌شود، کتاب به او داده می‌شود تا در میان مردم قضاوت کند، دریافت کتاب از امتیازات یک پیامبر است، و صلاحیت را با خود همراه می‌آورد. او یک گواه بر قومش است. اینکه او برای قومش حق شفاعت خواهد داشت، بیان نشده است، بلکه باز گذاشته می‌شود که به او اجازه شفاعت داده شود. (ص ۱۴۷)

INTRODUCTION
TO THE QUR'AN

BY
RICHARD BELL
M.A. D.D.
FORMERLY READER IN ARABIC
UNIVERSITY OF EDINBURGH

962

297.02
Bel.

EDINBURGH
AT THE UNIVERSITY PRESS
1953

برخی تطبیقها در دهه‌های اخیر

- بخش دوم کتاب قرآن به مثابه متن مقدس آرتور جفری نیز به آموزه رسالت نبوی می پردازد. جفری توضیح می دهد «مشکل اساسی این است که محمد چگونه به متن مقدس دست یافت و چگونه آن را بر حسب رسالت خود تفسیر کرد».

Arthur Jeffery

برخی تطبیقها در دهه‌های اخیر

- او فهرستی از استعارات کتاب مقدس در مورد پیامبران را ارائه می‌دهد: آنها منابع هدایت هستند، در معرض تجربه خاصی هستند، واعظان و افراد غیرمنتظره هستند، کسانی وجود دارند که پیام آنها را ضبط می‌کنند، و افراد نامحبوب در جامعه خود هستند.
- سپس نمونه‌ای از آیات قرآن را ارائه می‌دهد تا نشان دهد که چگونه این مفاهیم توسط محمد - که احساس مأموریت خود را توسعه می‌داد - گزینش شد.

Arthur Jeffery

برخی تطبیقات در دهه‌های اخیر

- جفری سپس به شش مضمون نبوی رایج دیگر از قرآن نگاه می‌کند و می‌کوشد نشان دهد که آنها پیشینهٔ عهدینی یا حداقل سابقه‌ای در سنت یهودی/مسیحی دارند:

Arthur Jeffery

برخی تطبیقها در دهه‌های اخیر

Arthur Jeffery

- (۱) آباء به عنوان پیامبران توصیف می‌شوند (کلمنت اسکندریه، فیلون و اوریگن، آدم را پیامبر می‌شمردند)، (۲) عهد با پیامبران، (۳) جانشینی نبوی، (۴) انسان بودن رسولان، (۵) اعتبار بخشی به پیامبران، و (۶) حسابرسی پیامبران. او تأکید می‌کند که نه تنها محمد نظریه کتاب آسمانی خود را از «اهل کتاب» توسعه داد بلکه از ایده نبوت آنها نیز آگاه بود و آن را برای توجیه ماموریت خود نزد مردمانش به کار گرفت.

برخی تطبیقها در دهه‌های اخیر

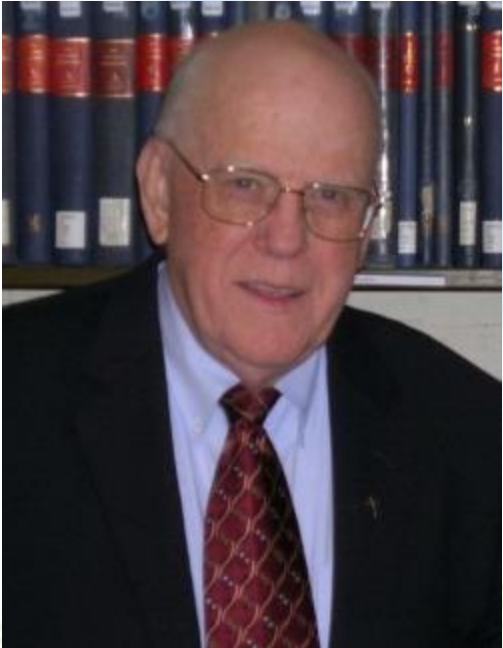
Arthur Jeffery

- این نکته آخر برای جفری بسیار حیاتی است: محمد درباره جوامع دیگر، به ویژه جوامع یهودی و همچنین جنبش‌های هتروдокسی (غیر راست کیش) مسیحی مانند ابیونی‌ها، آموخت و ایده‌های دینی را از آنها وام گرفت.
- در نتیجه او (آرتور جفری) همیشه توجه کافی به این موضوع ندارد که چگونه قرآن نقوش (motif) پیشین را نه تنها به ارث برده، بلکه دگرگون کرده است.

تطبیقات معاصر

- نه تنها قرائت متفاوتی در دو مفهوم تاریخ نبوی اساساً یکسان وجود دارد، بلکه نقش نبوی نیز تفاوت چشمگیری دارد.

- (Griffith, "The Sunna of Our Messengers", 208)

تطبیقات معاصر

- هدف قرآن بازگویی داستان‌های کتاب مقدس نیست، بلکه یادآوری آنها و تجمیعشان در چارچوب گفتمان اصلاحی خود است. به همین دلیل، به استثنای نقل بخشی از مزامیر ۲۹:۳۷ در انبیاء، ۱۰۵ قرآن از کتاب مقدس نقل نکرده است.

تطبیق‌های معاصر

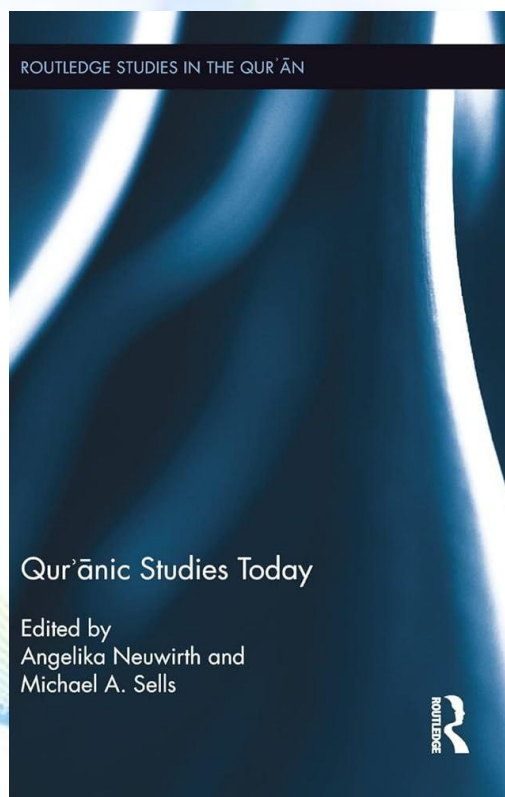
- در عوض، قرآن داستان‌های بسیاری از شخصیت‌های اصلی کتاب مقدس را با پارامترهای متمایز خود، «پیامبر شناسی»، «سنت رسولان ما»، دوباره ارائه می‌کند که در واقع به عنوان گونه‌ای مدافعه جویانه در حمایت از صحت رسالت محمد عمل می‌کند.

تطبیقات معاصر

سه نکته نسبتاً روشن:

۱- شخصیت‌های کتاب مقدس و داستان‌های آن‌ها بر اساس الگوی خاص "پیامبرشناسی" یا سنت قرآن و نه بر اساس الگوهای روایتی یهودی یا مسیحی مرور می‌شوند؛

تطبیقات معاصر

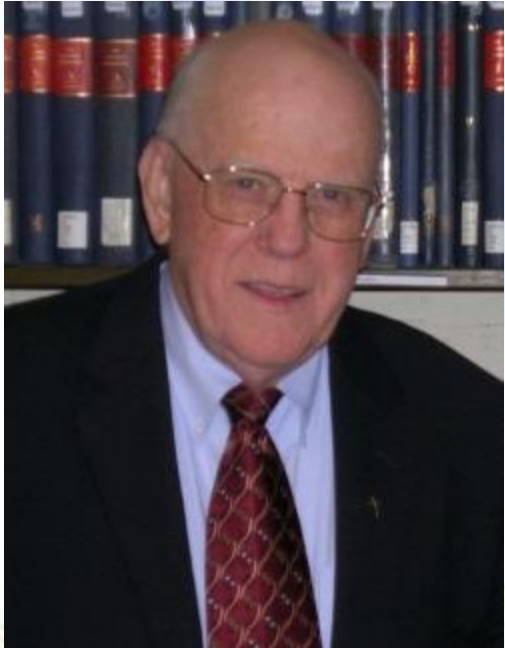
سه نکته نسبتاً روشن:

- ۲- این روایات‌ها گاهی به طرز شگفت‌انگیزی به روایت‌های کتاب مقدس نزدیک هستند اما بیشتر دربرگیرنده روایات غیر عهدینی، یهودی یا مسیحی، غیررسمی و سنتی هستند؛
- ۳- و تقریباً هیچ‌گاه نقل قول‌های واقعی از یک متن شناخته شده عهدینی یا دیگر متون در مرورهای عهدینی قرآن وجود ندارد.

• (Griffith, “The Sunna of Our Messengers”, 216)

تطبیقات معاصر

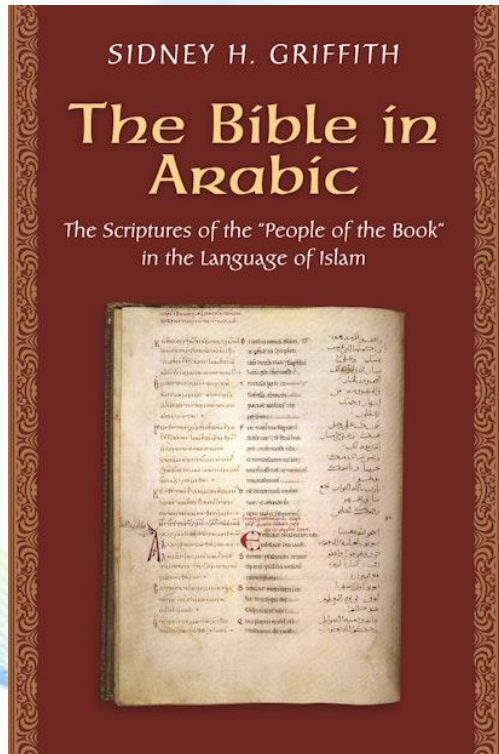

- قرآن خاطرات داستان‌های این آباء و پیامبران را در نبوت شناسی متمایز خود در هم می‌آمیزد و در محمد، رسول خدا و خاتم پیامبران (احزاب، ۴۰) به اوج خود می‌رسد. پیامی به جامعه مؤمنان که پیامبر برای شنیدن آن فرا خوانده است.

تطبیقات معاصر

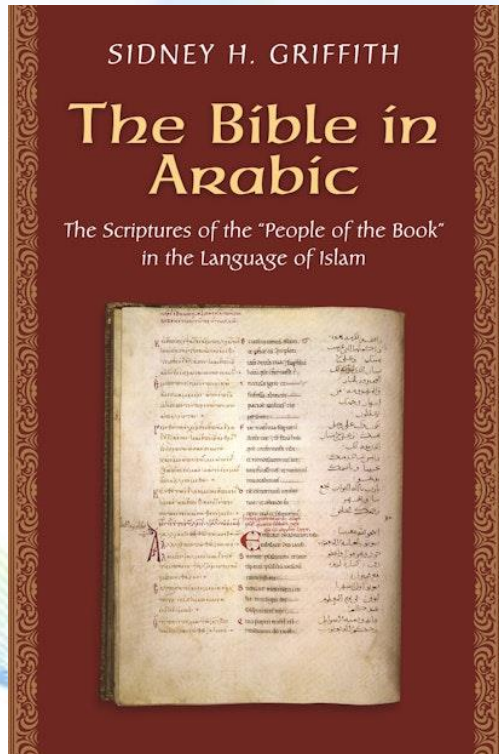
- بنابراین، قرآن در افق تاریخ عہدینی به عنوان یک الگوی جدید برای خوانش از یک روایت آشنا در کتاب مقدس در محیطی عرب زبان ظاهر می‌شود، و تفسیر جدیدی از تاریخ آشنای رستگاری ارائه می‌دهد، البته نه بدون پژواک سنت‌های پیشین.

- Sidney H. Griffith, *The Bible in Arabic: The Scriptures of the People of the Book in the Language of Islam* (Princeton: Princeton University Press, 2013); p.54

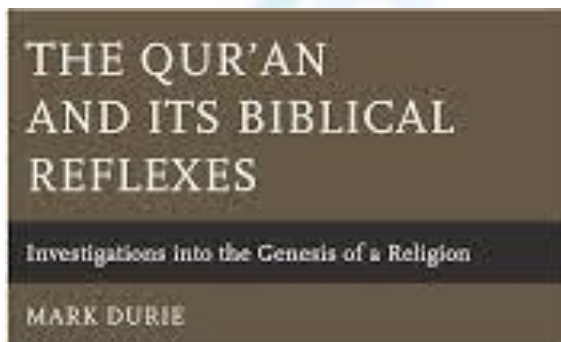

تطبیقات معاصر

- پیامبر شناسی [قرآن] خاطرات کتاب مقدس را ساختار می‌دهد. خاطرات پیامبران کتاب مقدس به ترتیبی جمع می‌شود که فراتر از دسترس کتاب مقدس است. (ص ۷۰)

تطبیقات معاصر

- ویژگی‌های نظام‌مند وجوه کلامی توحید و انبیا در کتاب مقدس، به قرآن منتقل نمی‌شود و نوآوری‌های کلامی که در توحید و رسول‌شناسی قرآنی نقش محوری دارند، از کتاب مقدس سرچشمه نمی‌گیرند. (liii)